

HandläggareStina Thörnelöf
Telefon: 08 50828852**Till**Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2023-03-21 p. 9

Revisionsrapport nr 9/2022, Hållbar dagvattenhantering

Remiss från Stadsrevisionen Dnr: RVK 2022/93

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Justera beslutet omedelbart.

Bakgrund

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i stadens nämnder och bolag. Stadsrevisionen har under år 2022 granskat stadens arbete för att minska de negativa konsekvenserna av dagvattnets påverkan på vattenförekomster. Granskningen omfattade stadens organisation och ansvarsfördelning avseende dagvattenhantering, samverkan samt genomförande och uppföljning av åtgärder i förhållande till uppsatta mål.

Stadsrevisionen har studerat olika styrdokument bland annat stadens handlingsplan för god vattenstatus, stadens dagvattenstrategi och miljöprogrammet samt intervjuat representanter från stadsledningskontoret, Stockholm Vatten och Avfall, trafikkontoret, fastighetskontoret, stadsbyggnadskontoret, miljöförvaltningen och Farsta stadsdelsförvaltning. Inom ramen för granskningen har även genomförda åtgärder inom det lokala åtgärdsprogrammet för Magelungen studerats.

Resultaten av granskningen redovisas i revisionsrapporten Hållbar dagvattenhantering nr 9, 2022.

Ärendet

Stadsrevisionens rapport är överlämnad till kommunstyrelsen och till de förvaltningarna som omfattades av granskningen. Yttrandet

ska inkomma till revisionskontoret, revisorsgrupp 1 senast den 31 mars 2023.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen delar i huvudsak revisionskontorets bedömning av hur förutsättningarna för det strategiska arbetet med en hållbar dagvattenhantering i staden kan förbättras. Förvaltningen vill särskilt framhålla vikten av att ansvaret för investering och drift av olika typer av dagvattenanläggningar behöver förtydligas, vilket även inbegriper det formella verksamhetsansvaret för anläggningarna.

Ansvaret för dagvatten är fördelat på flera verksamheter i staden. Även om Stockholm Vatten och Avfall (SVOA), genom beslut i kommunfullmäktige år 2014, ansvarar för investering och drift av alla stadens dagvattenanläggningar och dagvattenledningar kvarstår ett flertal otydligheter kring ansvarsförhållanden vad gäller hantering av dagvatten. Stadsrevisionen konstaterar att detta bidrar till att åtgärdsgenomförandet går för långsamt. Förvaltningen delar den analysen och instämmer i att trafiknämnden, exploateringsnämnden, och SVOA behöver fastställa hur ansvaret för dagvatten ska fördelas inom staden.

En av de frågor som är viktig att lösa är hur ansvaret för investering och drift fördelas för anläggningar med flera funktioner. I stadens lokala åtgärdsprogram för vattenförekomster föreslås flera anläggningar som både ska rena och fördröja dagvatten. Även om stadsrevisionens granskning inte omfattar stadens skyfallshantering vill förvaltningen lyfta att dessa frågor inte bör hanteras separat. Investeringskostnaderna för anläggningar som både ska kunna hantera föroreningar och höga flöden/skyfall är ofta omfattande. Stadens rättsliga skyldigheter för omhändertagande av dagvatten finns främst i lagen om allmänna vattentjänster (LAV) men även i miljöbalken och plan- och bygglagen. LAV ger dock inte utrymme för VA-huvudmannen att finansiera en överkapacitet via vatten- och avloppstaxan. Oklarheter i gränsdragningen mellan SVOA:s och stadens ansvar för kombinerat omhändertagande av dagvatten och skyfall riskerar att fördröja genomförandet av åtgärder som är viktiga för staden som helhet. Detta är också en fråga som lyfts i stadens handlingsplan för klimatanpassning.

Stadsrevisionen tar upp möjligheten till finansiering av åtgärder genom stadens centrala medelsreserv. Intervjuade lyfter att den årliga finansieringen via central medelsreserv, med en maximal genomförandetid på tre år, innebär osäkerheter vid genomförande av projekt. Förseningar kan även medföra att finansiering måste ske genom den egna budgeten. Förvaltningen saknar ett omnämnande

av att stadens bolag inte har möjlighet att söka medel ur den centrala medelsreserven. Med tanke på att SVOA har ansvar för genomförande av den stora merparten av dagvattenåtgärderna som föreslås i de lokala åtgärdsprogrammen innebär dessa begränsningar att åtgärdsgenomförandet försvåras. Förvaltningen föreslår därför revisionen kompletterar sin rekommendation med att regelverket för finansiering genom stadens medelsreserv bör ses över. Med fördel kan denna översyn integreras med uppdraget som kommunstyrelsen fått i budget för 2023 – att, i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, Stockholm Vatten och Avfall samt övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser, utreda en styrnings- och finansieringsmodell för att öka takten i framtagandet och genomförandet av stadens lokala åtgärdsprogram för vatten.

Stadsrevisionen konstaterar att det saknas ett stadsgemensamt prioriteringsarbete som omfattar alla åtgärder som ska bidra till en hållbar dagvattenhantering. Det kan få till följd att de åtgärder som ska ge störst effekt inte genomförs först. Förvaltningen instämmer i att det finns behov av en prioriteringsmodell för genomförande av dagvattenåtgärder, i vilken det även bör framgå vilka aktörer som har ansvar för investering och drift av anläggningarna.

Uppföljning och utvärdering av arbetet med att nå miljökvalitetsnormerna för vatten sker via miljöbarometern, inom ramen för miljöprogrammet och genom stadens ordinarie styrprocess. Stadsrevisionen påpekar att de nuvarande indikatorerna i miljöprogrammet inte ger någon samlad bild av effekterna av stadens åtgärdsarbete. I samband med stadens pågående arbetet med ett nytt miljöprogram för 2024-2030 tar förvaltningen, i samverkan med övriga berörda parter i staden, fram förslag till nya indikatorer. Dessa ska på ett tydligare sätt visa hur arbete med genomförande av åtgärder fortskrider och hur vattenstatusen succesivt förbättras i stadens vattenförekomster.

Anna Hadenius
Förvaltningschef
Miljöförvaltningen

Maria Svanholm
Avdelningschef
Miljöförvaltningen

Bilagor

1. Hållbar dagvattenhantering Nr 9, 2022